

A Stubenberg-kastély jelene

Városunk emblemikus épületét nyilvános árverésen értékesítik

Nyilvános árverés keretében eladják a Stubenberg-kastélyt és a hozzá tartozó beltelket, amely jelenleg a székelyhídi polgármesteri hivatal magántulajdonában és a városi tanács igazgatása alatt áll. Az ingatlan értékesítésére megszabott legalacsonyabb ár 3 654 000 lej (nem tartalmazza az általános forgalmi adót), amelyet értékesítő állapított meg. Az árverésen minimum két ajánlattevő vehet részt, az érdeklődőknek az ajánlatokat zárt, lepecsételt borítékban kell benyújtaniuk. A licitet várhatóan már ebben az évben megtartják.

Miért adják el a Stubenberg-kastélyt?

A Dévai Szent Ferenc Alapítvány 2010-ben haszonbérleti szerződés révén használatba kapta a Stubenberg-kastélyt és azóta az épületben gyermekotthont működtet, ahol jelenleg közel hetven csemetéről gondoskodik, egy részük bentlakásos, másik részük pedig nappali rendszerben vált a központ gondozottjává. Böjte Csaba ferences rendi szerzetes azóta nagymértékű beruházást eszközölt a kastély épületén, hiszen felújította az ingatlan tetőjét, a déli szárny belső részét, illetve a keleti szárny alagsorát, ahol konyhát, ebédlőt, fürdőszobát alakítottak ki. Mindezt azért, hogy a gyerekek élhetőbb, kényelmesebb és kellemesebb környezetben tölthessék mindennapjaikat. Ezáltal pedig az épület is megmenekült az enyészettől. Ugyanakkor a teljes rehabilitálás még nagyfokú befektetést igényel.

Megkeresésünkre Bérés Csaba polgármester elmondta, hogy az alapítvány jelezte szándékát, hogy meg szeretné vásárolni a kastélyt,

A kastély sorsa érzékenyen érinti a lakosságot, ezért fontos az ingatlan jelenlegi helyzetét tisztázni

hiszen amennyiben a létesítmény a szervezet tulajdonába kerül, a szponzorok is nagyobb kedvvel fognak adakozni annak felújítására. Az épület eladását gazdasági, pénzügyi, társadalmi és környezeti indokok is alátámasztják. A kastélyt és a hozzá tartozó területet a vevő úgymond jó gazdaként kell használnia és igazgassa. Az eladásból befolyt összeg, valamint az épület- és telekadó bevételként fog szolgálni a helyi költségvetésbe és a helyi közösség igényeinek megfelelően használják majd fel.

Melyek az árverésen való részvétel feltételei?

Az árverésen olyan ajánlattevő vehet részt, aki igazolni tudja, hogy komoly, megfelelő tőkével rendel-

kezik, ezért irányozták elő azt a kritériumot, hogy a potenciális vevőnek legalább tízéves szociális szolgáltatói akkreditációval kell rendelkeznie és országos szinten legalább öt helyszínen kell engedélyezett szociális szolgáltatásokat nyújtania. A polgármester ezt a következőképpen magyarázta: „Amikor kiírunk egy aszfaltozási pályázatot, az ajánlattevőknek bizonyítaniuk kell, hogy megfelelő tapasztalatuk van a munkálatok kivitelezéséhez, emiatt, tekintettel léve a hátrányos helyzetű gyerekek sorsára, akik közösségünk elsődleges védelmét élvezik, jogosan kérünk mérvadó tapasztalatot a szociális védelem területén a kastély megvásárlását szándékozótól is. Mindemellett ne felejtjük el, hogy országos szinten nagyon kevés európai uniós alap

áll és áll rendelkezésre ilyen épületek rehabilitációjára és az előrelépések szerint az elkövetkezendő időszakban sem lesz ez másképp. Olyan nagyvárosok, mint Nagyvárad, Kolozsvár vagy Temesvár is nagy küzdelmet folytatnak annak érdekében, hogy műemlék épületeik ne semmisüljenek meg. Székelyhídnak nem áll rendelkezésére több millió euró, sem az épület felújítására, sem desztinációjának kialakítására, sem az 1700 négyzetméter alapterületű létesítmény fűtésének folyamatos biztosítására, hiszen óriási összegekről beszélünk. És ne feledjük, hogy az érvényben levő haszonbérleti szerződés értelmében a polgármesteri hivatal még 39 évig nem jogosult semmilyen befektetés elvégzésére” – fejtette ki a városvezető.

Milyen kötelezettségek hárulnak még a vevőre?

A vevőnek kötelessége az adásvételi szerződés aláírásától számított másfél éven belül megszerezni az építési engedélyt az épület rehabilitációjára vonatkozóan. Ugyanakkor az új tulajdonosnak ennek kibocsátásától számított három éven belül el kell végeznie a tervezett munkálatokat. Emellett a vevő arra is elkötelezi magát és intézményét, hogy az ingatlanban húsz évig gyerekvédelmi központot működtessen. Az új tulajdonosnak a szerződés megkötésétől számított harminc napon belül ki kell fizetnie a teljes vételárat. Amennyiben a vevő a jövőben úgy dönt, hogy újra eladásra bocsájtja a kastélyt, Székelyhíd városa elővételi joggal rendelkezik (tehát az ingatlan nem kerülhet utólag külső, harmadik fél kezébe a helyhatóság hozzájárulása nélkül). Az árverés nyertesének meg kell nyitnia a parkot a nagyközönség számára, illetve Székelyhíd polgármesteri hivatala évente négy rendezvényt bonyolíthat le a kastélyban. Mindezek mellett az adásvétel után a vevőnek kell fedeznie a fenntartási költségeket is.

„Az eladást követően tehát nemcsak az épület, hanem a kastélypark és a kerítés is eredeti pompájában tündökölhet majd, és nemcsak az otthon lakói, hanem a helyi közösség tagjai számára is lehetőséget fog nyújtani a kapcsolódásra, hiszen a városvezetés rendezvényeket szervezhet itt, a lakosok pedig élvezhetik a park által nyújtott rekreációs pillanatokat.” – tette hozzá Bérés Csaba polgármester.

ÉR HANGJA

Szimulátorgépezetnek örvendenek a diákok

Út- és földmunkagép-gépészek oktatásához szerzett be rendkívül értékes szimulátorgépezetet és hozzá tartozó tanulóprogramokat a Nagyvágyai 1-es Számú Technológiai Líceum. Az iskola az Európai Unió Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programjában nyert el egy pályázatot, amelynek alapvető célja az itt tanulók magasabb szintű gyakorlati képzése. A pályázat így eszközbeszerzésben segíti a líceumot: ide tartoznak úgy a műhelyfelszerelések és munkavédelmi ruházat, mint a tanórákhoz szükséges alapanyagok.

A Svédországból érkezett, a nagyváradi Inovum Kft. által beszerzett és leszállított szerkezet elsősorban képernyőpanelekből, egy dinamikus alapzatú székéből, gépkezelő karokból, és egy szemmozgást követő kamerából áll – ez utóbbi a minél precízebb mérések érdekében. Ehhez az iskola a földmunkagépész szakosok oktatására egyelőre három programot szerzett be: kétféle markológép és egy buldózer vezetését sajátíthatják el a szakiskolások. A szimulátor előnye, hogy további gépkezelő-oktató programokkal bővíthető, így például a mezőgazdasági gépész szakosok idővel a traktor és arató-
3

Borászok és művészek közös munkája

Bor és művészet címmel nyílt kiállítás a Stubenberg grófi pincében

Színvonalas kulturális eseménynek adott otthont a Domahídi család tulajdonában lévő Stubenberg grófi pince május derekán: a hatalmas belterű építményben *Bor és művészet* címmel nyílt kiállítás, a megnyitóból pedig egy (végre) emberközeli, hangulatos esemény kerekedett, ahol borászok, művészek, illetve a bor és művészet kedvelők órákig ismerkedhettek, beszélgethettek. A felemelő eseményen a résztvevőket Bérés Csaba, Székelyhíd polgármestere, és dr. Maior Enikő, a Partiumi Keresztény Egyetem (PKE) rektorhelyettese köszöntötte. Mondandójukból kiviláglott, remek találkozás a helyi önkormányzat és a felsőoktatási intézmény lassan többéves együttműködése, hisz a település háttérbe szorult vagy mára elfeledett értékei a PKE számára fontos tehetségmenedzsment útján
3

A művészek, borászok, és termékeik fogyasztói egy asztalnál

Isten éltesse a gyógyfürdőt!

Ötvenéves jubileumát ünnepli idén a Hegyköz gyógyvizére épült fürdőhely

Ötven év a vendéglátóipari egységek életében nagyon szép kor. Ha ehhez még sok szép pillanatot, sok munkát, némi szerencsét és egy festői tájat is társul, az már egy remek „életörténet”. Így a mindenki által röviden csak „szentmiklósi strandnak” nevezett fürdő története is ide sorolható. 1971. május 1-jén adták át a helyi termelői szövetkezet munkatársai a helyi lakosság számára. Az akkor egy medencével és zuhanyzókkal ellátott fürdő rövid időn belül óriási népszerűsége tett szert, és gyorsan a híre ment egész Erdélyben, de a határon túl is – meséli érdeklődésünkre Árus László Csongor helyi református lelképásztor, a gyógyfürdő vezetője.

A keletkezéstörténet

Az 1960-as évek végén, a '70-es évek elején az Érmelléken, Hegyközben, Berettyómentén kőolaj után kutattak küldött szakemberek, de a fekete arany helyett legtöbb helyen termálvizet találtak, főként a határ menti térségben. Így lett Margittán, Érmihályfalván vagy Paptamasiban, és nem utolsósorban Hegyköz-szentmiklóson is termálfürdő. A Szentmiklós és Szentjobb közötti faluhatárban ettől fűrés nyomán forró víz tört fel a földből, s az akkori termelői szövetkezet döntése alapján, nem elfojtották a szondát, hanem csapra verték azt. Árkok ásásához fogtak, csöveken vezették közelebb a faluhoz a meleg vizet, majd szintén kétkezi munkával ásták és betonozták ki a ma is használt medencét, a zuhanyzókat és az öltözőket is saját kezűleg építették. A kellő minimum megteremtése után elsőként a helyiek látták nagy hasznát a fürdőnek. Ehhez jól jött a szintén kézzel felépített kapusfülke, és a földbevált méretes pinca is. Nyaranta sok mezőgazdász művelte a környező földeket, déli pihenőjükhöz pedig tökéletes helyül szolgált a strand, ahol a helyi asszonyok főztek ebédet, lehetett tisztálkodni, lazítani, és a pincéből is került finom, hús bor a poros torkoknak.

Évtizedekig működött, vendégeiben gyarapodott a gyógyfürdő a termelői szövetkezet kezei között. A helyi lakosság a strand életében eközben szervesen bekapcsolódott, hiszen az átutazók velük együtt áztak, gyógyultak a

Többben most is élő történelemlényei e maradandó érték kialakulásának

medencében, de hozzájuk fordultak segítségért, élelemért is. Nem csak aszfaltos utak, de szinte utak sem voltak a gyógyfürdőig, a hely hírére azonban folyamatosan jöttek a gyógyulni vágyók. Voltak, akik több hétre vagy egy hónapra letáboroztak a medence közelségében. Jöttek sátorral, kempingeztek, főztek magukra a táborozók, így a kempingben egy helyi kis piacter is kialakult, s az emberi kapcsolatok közben szövődtek, fonódtak a maguk útján. Amint a fürdő vezetője meséli, többgenerációs barátságok élnek ma is a létesítménynek köszönhetően, sőt, több házasság és család is született itt kezdődött ismerkedésből.

Amikor a termelői szövetkezet felbomlott 1991-ben, akkor a felszámoló bizottság úgy döntött, az épületgyűttes nem a helyhatóság leltárába kerül, hanem az egyházközség tulajdonába. Ez olyan fordulat volt, amelynek a helyi közösség valószínűleg a strand megmenekülését köszönheti, hiszen számos fordított példa azt mutatja, hogy az értékes vizű fürdők kézen-közön leromlottak, kihasználhatatlanok.

A modern kor beköszönte

Árus László 2008-ban érkezett a szentmiklósi református egyházközség élére, mint parókus lelkész. A korábbi tulajdonosok ügyvezetése több ponton is hagyott kívánnivalót maga

után, így a fürdő működtetésében érintett hatóságok élni kényszerültek jogköriükkel: a csapat elzárták, a fürdő abban az évben lakat alá került. A helyi presbiteri közösség azonban azzal a kéréssel hívta egyházuk élére Árust, hogy ne csak a közösséget, de a fürdőt is vegye szárnyai alá. Szentmiklósról érve a lelképásztor lelakott, eladósodott vendéglátói egységgel találta szemben magát, de időt és energiát nem kímélve kezdte el hamvaiból előhívni a szebb napokat megélt gyógyfürdőt.

A fő kihívást a vízügyek rendbetétele jelentette, az engedélyeztetési folyamatok, és a gyógyvíz bevizsgálata. Ennek végeredményeképp a fürdő megkapta működési engedélyeit, az elemzésekből pedig kiderült, számos problémára gyógyírt jelent. A termálfürdő vize magas parafintartalmú, így a bőrt nem szárítja hosszas áztatás után sem. Általános gyulladáscsökkentő hatással bír, különösen hatásos a reumatikus, izületi fájdalmak enyhítésében. Belsőleg szintén használható, az emésztőrendszer gyulladásainak csökkentésére. Nem véletlen hát népszerűsége, mely Árus szerint a fürdőhely sikerének kulcsa is egyben.

A gyógyvíz mellé párosult szándék és kitartás tehát meghozta gyümölcsét, az ide látogató vendégek száma egyre csak nőtt, így a fejlesztésekre egyre több megtakarítás jutott. Lassan, de biztosan korszerűsödött a fürdő minden

szeglete. A gyógyfürdő ivóvízellátását egy kis kerekes kút biztosította, amely az egyre nagyobb vendégsereget egy melegebb nyáron már nem tudta ellátni, így arról szó sem lehetett, hogy a zuhanyzóban és a mosdókban esetleg hidegvíz jöjjön a csövekből. Elsőként erre jött megoldás az új vezető irányából, majd ezt követte a fedett terasz, falatozó létrehozása.

Az újrainvitást követő évben máris óriási volt a kereslet a szentmiklósi strand adta lehetőségekre. Különböző ifjúsági táborok kerestek és találtak itt helyet, főként egyházi, sport- és művészeti vonalakon, így például a karate-, íjász- vagy zenetáborok a strand rendszeres programjai közé tartoznak.

Az álmok közé tartozott az is, hogy a gyógyfürdőt egész évben nyitva tudják tartani, ezért hamarosan befedték a medencét, és mozgatható oldalakkal látták el a szerkezetet, így a tető óv nyáron a leégéstől, szélfúttá levelektől és portól, míg a felszerelhető oldalak a téli hidegektől. Időközben a szálláshelyeségekre érkező igényeket az ügyvezetés bérelhető lakókocsikkal oldotta meg, majd a medence melletti stabil téglapülete fából egy sor szobát alakítottak ki, s ezeket később fűtésbeszereléssel téliestítették, emellett pedig – ahogy az minden ingatlanra jellemző – folyamatosan tatarozták az épületgyűttest. De itt nem állt meg a fejlődés. Árus László fejében már érett egy ideje a gondolat, hogy egy újabb szállást és étkezést biztosító egységgel bővítse a gyógyfürdőt, ahol egy kisebb tömeg is tud jól és jól enni. Így aztán 2019 decemberében átadták a Hegyköz-Ér Panziót és Éttermet, ahová nem csak a gyógyfürdő szállóvendégei járnak szívesen étkezni, de a környékeliek egyik kedvence lett, ahol örömmel szerveznek családi vagy szakmai eseményeket is.

Ami az építkezéseket illeti, egyelőre tehát pihen a gépezet, de tervek természetesen vannak a tarsolyban, a jövőre nézve. A termálvizet gyógyfürdő szolgáltatással a közeljövőben hideg vizes fürdőlehetőséggel fogja kiegészíteni a vezetőség, a mostanában jellemző rendkívüli nyári hőszégre való tekintettel, ugyanakkor ez magával vonja a szálláshelyek számának további gyarapodását is.

BÍRÓ ORSOLYA

Népzeneztábor Hegyköz-szentmiklóson

Anyák napi zárókoncerttől koronázta a Hegyköz-szentmiklósi Népművészeti Egyesület első gyermek-táborát a névadó település református templomában, május első vasárnapján. Az első népzenei kurzust a Pro Sarmaság Kulturális Egyesülettel karöltve szervezte a vendéglátó egyesület, a Csoóri Sándor Alap támogatásával. A Szilágyságból és szörványból érkezett, helyi gyerekekkel kiegészült, tizenhét fős csapat négy napon át ismerkedett a népi hangszerekkel, hegedűvel, brácsával, nagybőgővel, tangóharmonikával. A hangszeroktatást a

Szómiszó együttes tagjai vállalták, az órák helyszínét a Toldy Általános Iskola épülete biztosította, amelyet Mocsár László igazgató bocsájított rendelkezésre. A májusi napsütésben, a gyerekek izgalommal készültek a táborzáró előadásra, azért mi megkérdeztük őket is, hogy mit gondolnak az együtt töltött pár napról.

A rendhagyó anyák napi istentisztelet délután hat órakor kezdődött. Árus Csongor László helyi református lelkész a 92. zsoltárt idézte, amelyben hangszerekkel dicsérik az Urat. A prédikáció végén kifejezte reményét, hogy ez az ünnepi alkalom hagyományt teremt, és az elkövetkező években is ilyen módon fogják köszönteni az édesanyákat.

A szilágysági és szatmári összeállítás, lassú és friss csárdások sorát Bai Ágota és Csóka Laura alkalomhoz illő népdalai színesítették. A kalotaszegi hajnali utolsó versszakát állva, kórusban énekelték a jelenlévők.

RUPÁRCSIS
 JUDIT CSILLA

Virágot kaptak az édesanyák

Május első vasárnapján ünnepeltük azokat, akiknek életünket köszönhetjük, az édesanyákat. Nem volt ez másképp most sem, és városunkban sem változott a sok éves hagyomány. Idén több mint 1300 cserép virágot kaptak a székelyhídi polgármesteri hivataltól azok a felekezettek, akik igényt tartottak erre. A vasárnapi templomi szertartás után ezekkel ajándékozták meg az édesanyákat. A székelyhídi római katolikus templomban a ceremónia után a gyermekek verssel és orgonacsokorral köszöntötték az ünnepelteteket, majd a meglepetés a gyülekezetet a templom kijáratánál fogadta, ahol minden anyukának, nagymamának és dédmamának egy cserép petúniával kedveskedtek.

Helyi és vendég gyerekek is gyarapodtak a zenészek tudásából

Vállalkozóképző indul

A nyertes üzleti tervek egyenként 25 ezer euró értékű támogatást kapnak

Többéves lefutású közösségfejlesztő program és képzéssorozat indít el ez év tavaszán Székelyhíd helyhatósága, amely hosszú távon a város és a hozzátartozó falvak hátrányos helyzetű lakosait szólítja meg, sokféle fejlődési lehetőséget biztosítva az említett hátrányos helyzet leküzdése érdekében. A *szegénység és társadalmi kirekesztettség által veszélyeztetett személyek számának csökkentése Székelyhíd város peremre szorított közösségéből* elnevezésű projekt általános célja, hogy a szegénység vagy társadalmi kirekesztés által fenyegetett csoportok létszámát csökkentse Székelyhídon, valamint Csokaly, Érköbölkút, Hegyközszentmiklós és Nagykágya esetében is. A fejlesztési folyamat 250 hátrányos helyzetben élő lakost fog bevonni a szolgáltatásokba, képzésekbe, a projekt programjaiba – ide tartoznak gyermekek, fiatalok, felnőttek egyaránt. A társadalmi kirekesztés és a sze-

génység körének áttörése érdekében a projekt megközelítése közösségi szintű, integrált és a közösség szükségleteihez igazodik.

A közösségfejlesztés egyik lépéseként huszonöt személy ingyenes vállalkozói képzésben fog részesülni, melynek célja, hogy minden jelentkező egyéni támogatást kapjon egy saját vállalkozás létrehozásához, a képzés elvégzése és az üzleti terv versenyztetése után.

A vállalkozói képzés abból áll, hogy szakemberek vállalkozói tanácsadást nyújtanak a piacutatás elvégzéséhez, az üzleti ötlet megvalósíthatóságának elemzéséhez, a termékek vagy szolgáltatások piaci igényeknek megfelelő fejlesztésének segítésére, a célközönség meghatározásához, marketingstratégiák és -eszközök meghatározásához, az üzleti terv kidolgozásához – mindezt azon célcsoportbeli embereknek, akiknek saját üzleti ötletük van.

A vállalkozói képzés két tanfolyam szervezéséből áll, amelyek negyven tanórát jelentenek a vállalkozói készségek fejlesztésében, és minden tanfolyamon három modul tartalmaz: vállalkozói ismeretek kezdőknek, versenyképes marketing kezdőknek, változó szervezetek. A jelentkezők értékelése a következő szinteken történik: kezdeti, egy kérdőív kitöltésével, a hallgatók tudás-szintjének felmérésével, később gyakorlati feladatok megoldása útján, a harmadik körben önértékelés a modul végén, majd záróértékelés, záróvizsga. A képzést elvégzők a folyamat végén oklevelet, bizonyítványt kapnak vállalkozói készségeikről.

A képzés után az ennek során elkészült huszonöt egyéni üzleti terv versenyztetése következik a célcsoport tagjai által kidolgozott tizenkét üzleti terv kiválasztása céljából, szakértők segítségével.

A versenyen részt vevő üzleti terveket egy bizottság értékeli Székelyhíd városvezetése által megállapított kritériumok alapján, átlátható és megkülönböztetéstől mentes folyamat keretében. A verseny eredményeként tizenkét üzleti tervet választanak ki, amelyek egyenként 25 ezer euró értékű támogatást kapnak a nyertes üzleti terv megvalósításához, vállalkozásalapításhoz.

Az egyéni vállalkozás létrehozásához elnyerhető támogatáshoz az első lépés, hogy az érdeklődők csatlakozzanak a célcsoporthoz, ezt pedig a következő személyek felkeresése útján tehetik meg: Georgiana Ionela Maior, a célcsoport szervezője (0751-011191), Emilia Florica Gal projektvezető (0755-747640) és Kiss Sándor Elek, a vállalkozóképzés vezetője (0770-526786).

ÉR HANGJA

A Gyermek Jézus-otthonban segítenek a falugazdászok

Szorgalmasan ápolják a Gyermek Jézus Otthon frissen ültetett gyümölcsösében a növényzetet a munkásnapokon, de a májusi esőzések után a kastély parkját sem „kímélték” kaszáikkal a Partium Vidékfejlesztésért és Mezőgazdaságáért Egyesület Bihar megyei falugazdásai. Köszönet nekik az önzetlen segítségért!

Borászok és művészek közös munkája

Ezeket a gondolatokat részletekbe menően fejtegette dr. Balázs Zoltán, a PKE művészeti tanszékének vezetője is: „Én nem szeretem a protokolleseményeket, de ez számomra egyáltalán nem az, érezni, hogy szívvel-lélekkel vagyunk jelen. Valamennyire örült emberek, borászok és művészek közös munkája az, hogy itt lehetünk. A tanszék és a magam részéről, mondhatjuk azt is, hogy egy picit beleszereltesdünk az Érmellékbe.” Mint folytatta, a művészeti tanszék és a székelyhídi helyhatóság közös munkájának célja minél több energiát befektetni a városunkban és Érmelléken fellelhető értékek felfedezésébe és népszerűsítésébe, hisz a körülöttünk levő természet a legnagyobb kincs, és ennek része a szőlő és a bor is.

A köszöntéseket követően Angyal Olívia helyi képzőművész olvasta fel annak a huszonhét művésznék a nevét, akik között a helyiek felismerhették székelyhídi alkotók neveit, s akiknek nagy többségét a PKE művészeti tanszékének vizuális kommunikáció mesterszakos hallgatói adták. A diákok feladata az volt, hogy érmelléki borászatoknak és boroknak tervezzenek címkéket, csomagolást. Volt, aki ettől elrugaskodva, de a bor témájához kötődve pinceépítkezést megörökítő fotósorozattal vagy kulturális örökség megmentésére szólító kisfilmmel készült – így például az asszonyvásári pincerőrdől szóló kisfilm a kiállítás ideje alatt folyamatosan megtekinthető volt. A székelyhídi művészeink sem hagyták otthon bátorságukat, pompás tervezőgrafikai darabok (címkék és csomagolások) készültek, de a borfogyasztást kiegészítő ruházat és kerámiaalkotások is helyet kaptak a gyönyörködő sorában. A megnyitó beszédek befejeztével „szabad volt a tánc”: a borászok kis standjaiknál személyesen meséltek boraikról, vagy kaptak azonnali visszajelzést a kóstolatóktól. Úgyszintén a művészek, akik maguk ismertethették meg munkájukat a szemlélődőkkel.

Pálfi Noémi borszakértő, az esemény főszervezője több előremutató fejleményről számolt be kérdésünkre, ami a székelyhídi és érmelléki borászatot illeti. Mint mondta, a Székelyhídi Borászok Egyesülete párhuzamosan sok szálon próbálja előmozdítani a térség életét bortermelés szempontjából. Ezen munkák közé tartozik a város régi kórházépületének tartós bérletbe vétele, amely borászati központként fog újjászülni, vagy Érmellék borászati térképének megtervezése és hivatalos jóváhagyatása. Mint mondta: ha a hivatalos szervek nem is fogadják el, „legalább mi itt az Érmelléken tudjuk, hogy meddig is futnak határaink, mennyi település, dűlő és borászat tartozik hozzánk.” Az egyesület munkája mellett azonban arra is szükség van, hogy a település is befogadja, magáénak érezze ezeket a törekvéseket: eljérjen a borászattal kapcsolatos kulturális eseményekre, a turisták, vagyis lehetséges fogyasztók számára vonzóvá tegye a borásztelepüléseket, a vendéglátó egységek pedig minél többen vegyék be a kereskedelembe a helyi nedűket. Pálfi Noémi hozzáfűzte, már az eddigi munka is gyümölcsözőn látszik: szőlőművelésről és bortermelésről szóló képzéseket szervezett egyetemi oktatókkal, tanulmányi kirándulásokat és borkóstolókat színvonalas pincészetek vendéglátásában, s ez a helyi pincészeteken is látszik. Egyre több, hol kisebb családi, hol nagyobb, iparibb jellegű termelő jelenik meg a palettán.

A Bor és művészet kiállítását tehát várhatóan több hasonló megmozdulás fogja követni, amelyben tovább gyűrűzik a székelyhídi városvezetés és a Partiumi Kezdeti Egyetem közös munkája, addig is, ezt az alkalmat a résztvevők a Székelyhídi Borász Egyesületnek, az Érmelléki Borászok Egyesületének és az Érmelléki Pálinkakultúra Egyesületnek köszönhették.

BÍRÓ ORSOLYA

Szimulátornak örvendenek a nagykágyai diákok

Emellett ezeknek a gépeknek a beszerzése eurómilliók kiadásokat jelentett volna az intézmény számára, hogy a gyerekek kellő felszereléssel gyakorolhassanak a szakiskolában. A földmunkagépész szak jelenleg egyedülálló az országban, korábban Kágyán 1990-ig már működött, később megszüntették. A munkaerőpiaci kereslet nagy igényt mutatott a földmunkagépészekre, ezért három éve újraindították, duális rendszerben, a szakirányhoz kapcsolható vállalkozások támogatásával.

„Nem mi találtuk fel a kereket” – hangsúlyozta a szakközépiskola vezetője, Karancsi Béla igazgató, aki elmesélte, a jó példát németországi és magyarországi iskoláktól lesték el, így jutott el Romániába először egy szakoktatásra használt gépkezelő-szimulátor a Nagykágyán tanuló érmelléki gyerekekhez.

zölfelülete, alapvető mozgások végrehajtása, végül az anyagmozgatás egészen az összetettebb feladatokig, mint mondjuk egy dömpert megpakolása markolóval, a kellő technikai paramétereknek megfelelően.

A szimulátor a szoftver segítségével nagyon részletes háttérinformációkat gyűjt a tanulók gyakorlási idejéről, azokból kimutatásokat, fejlődési jelentéseket hoz létre, illetve vizsgáztat fejezetről fejezetre. Amíg a diák az épp folyó gyakorlatokat nem teljesíti legalább 80%-ban, addig nem léphet tovább a következő munkaszintre.

Boda Krisztina szakoktató szerint a diákok óriási kedvvel ülnek be tanulni a szakmát az új berendezés segítségével, a program pedig elég szigorú ahhoz, hogy biztosan elegendő tudást sajátítsanak el a fiatalok a szakmájuk megfelelő, terepen történő gyakorlásához.

Némely diák már élesben is dolgozott földmunkagépeken

A tanórán a tanulók bekapcsolják a számítógépet, bejelentkeznek saját felhasználónevével és jelszavukkal, teljesítik a feladatokat, és szinte észrevétlenül is tanulnak. Az oktatási szoftver a munkagép felépítését, alkatrészek feladatait ismerteti, később a gép karbantartását gyakorolják a gyerekek, virtuálisan körbejárva azt, az alkatrészekre kattintva pipálnak ki egy ellenőrzési listát. Majd következik a gép ke-

A nagykágyai szaklíceum a 2021–2022-es tanévben szakács, pincér és mezőgazdasági gépész szakokra, duális képzésben pedig hegesztő, földmunkagépész és építőipari szakmunkás oktatásba várja a jelentkezőket, mindegyik esetében magyarnyelvű nappali képzésről lévén szó. Ugyanitt román nyelven, esti tagozaton a faipari technikus szak is elvégezhető.

B. O.

Gyermekkori emlékek (1.)

Szabó József Ódzsa rendező Színház álom-indulattal című memoárkötetéből

Városunk megújult színházépülete a tervek szerint Szabó József Ódzsa nevét fogja viselni. Közreadjuk a rendező 2016-ban a Szigligeti Színház-Europrint Kiadó kiadásában megjelent *Színház álom-indulattal* című önéletrajzi kötetének Székelyhidhoz kötődő, gyermekkori emlékeit felidéző fejezetét. Az illusztrációk Weiss István fotókompozíciói Szabó József Ódzsa előadásaiából.

„Kicsi juhász-kunyhó, ölelgeti Bihar, Onnan jöttem én a népem álmaival” (Sinka István)

Székelyhídon születtem a Teme-tő utcában, ezerkilencszázhuszonnyolcban.

Anyám emléke szerint egy vasárnap, június 18-án hat órakor együtt sírtam fel a vecsernyére hívó hangszóval. Apám még aznap este elszaladt az anyakönyvi hivatalba, hogy beiktassa elsőszülött fiát. De az egyházi hivatalt zárva találta. Dühében elfutott a Főútra a híres Hó, megállj, itt a jó bor, itt igyál! cégéru korcsmába, amely nyitva volt hajnalig. A cimborák ott vártak rá. Körbevétek, izgatottan kérdezték: „Fiú-e?” Vagy: „Csak lány?” Apám tréfáskedvű legény volt, szomorúan, hallgatott, nagy sóhajok közepette ült le az ünnepi kocsmasztalhoz, és nagy sokára bökte ki: „Csak fiú!” Lett aztán mulatság! Vivát! Sűrű koccintásokkal ünnepeltek megérkezésemet az Érmellékre! Valaki megjósolta éjfél tájban: „E fiúból pap lesz, akárki meglássa!” Másvalakinek eszébe jutott, hogy Petőfi Sándor is járt Székelyhídon a vándorszínészekkel, és itt írta azt a verset, hogy: „A szerelem, a szerelem / A szerelem sötét verem / Belestem, benne vagyok”. A versmondó mondta volna tovább, de a folytatás sehogyssem jutott eszébe. Rátértek hát a nótákra. Azokat mindenki tudta eleitől végig. Apám volt a nótafa. Fia születése megidézte apja hősi halálának emlékeztetét a doberdói harctéren. Csendesesen kezdtek a nótát, szinte suttogva, nehogy az illetékesek fülébe jusson: „Kimegyek a doberdói harctérre / Feltekintek a csillagos nagyégre”. De a legveszélyesebb strófabá már úgy beléltört a lelkük, hogy zengett tőle az egész falu: „Csillagos ég, merre van a magyar hazám / Merre sirat engem az édesanyám?” Aztán sírtak, ittak, meg nevettek nyárestétől virradatig. A jó érmelléki bornak volt kelteje. Reggel aztán az ünnepelt apa kötelességtudóan folytatta útját az anyakönyvi hivatalba. A tiszteletes úr ama kérdésére, hogy mikor született az újszülött, az ünnepelt apa büszkén kivágta: „Ma.” Születésemet ekként hivatalosan június 19-re keltezték. Egy nap nem a világ! De amikor a hivatalokban anyám igaz szava helyett apám hamis adatát kell bediktálnom, mindig elakad a szavam. Fáj a hazug szó!

Születésem hiteles ideje később is okozott némi galibát. Elöttem fekszik az új *Magyar színházművészeti lexikon* (Akadémiai kiadó, 1994). Amikor belelapoztam a tekintélyes kiadványba, örömmel konstatáltam, hogy a híres-neves Szabó nevű művészek népes sorában magam is jelen vagyok. Ám bele-

olvasva, örömöm csakhamar búra fordult. Ide idézem magam: „Szabó József, rendező, Székelyhíd, 1928. okt. 5.” (Sic!) A színháztudományok nagykönyve tehát október ötödikére halasztotta világrajöveteltem. Nem hittem a szememnek. A név, a foglalkozás, a születésem helye és évszáma pontos. De a hónap és a nap? Ekkora szarvashiba! Hogyan kerülhet egy akadémiai lexikonba? Dühöngjek vagy nevessek? Előbb – bevallom – dühöngtem. Aztán túlléptem rajta, mint életem apró kisi csalódásain. Azaz túl akartam tenni magam. Mert valaki az agytekervényeimben Columbo hadnagyként folytatta a nyomozást: „Vajon a sértett és a titokzatos október ötödike között nincs-e valami titkos kapcsolat?” És végül megoldódott a rejtély. Kipattant az agyamból, hogy október ötödike a magyar irodalom nevezetes gyásznapja. Madách Imre 1864. október ötödikén hunyt el. És egyszerre földerültem. Valaki tévedésből Madách arany koporsója mellé állította az én faragatlan falusi bölcsőmet. Áldja meg érte a Teremtőt!

Álmomban sem gondoltam, hogy a szarvashibáknak is – akárcsak a freudi vétéseknek – lehet transzcendens jelentéstartalma! Hiszen én azért jöttem a világra, hogy rendezőként Madách Imrét és *Az ember tragédiáját* felmutassam remény-csillagnak a léteben, hitében megrendült erdélyi magyarságnak.

Nomen est omen

Bihari szokás szerint az elsőszülött fiút a családban az apja nevére keresztelik. Ekként lettem én is apám után Szabó József. Csakhamar hozzám társult a furcsán hangzó Ódzsa becenév is. A beceneveknek általában gyakorlati hasznuk van, mint a ragadványneveknek. De az én becenevemnek hiába keresné az értelmét. Mégis minden rokonomnak, barátomnak, ismerősömnek Ódzsa lettem, és az is maradtam. Becenevem sorsomra vált. Először Páskándi Géza mókás bökkverse címeként látott nyomdafestéket a hajdani kolozsvári irodalmi folyóiratban, az *Utunkban*. „ÓDZSA

Lágon csücsül déd-eretnek.
Lám, a láng jó képkeretnek!
Lehet abban némi érdem,
Hogy így fellángoltak értem.”

Déd-eretnek nevem később felbukkant a színírálatokban is. A váradi irodalmi folyóiratban, a *Váradban* már következetesen Szabó József Ódzsa néven publikáltak. Budapesten a *Duna Tv*-ben Csáky Zoltán *Ódzsa-Színház* címmel forgatott filmet rendezői életemről. A televíziós adás a világhálón körbe-körbe járta a gló-

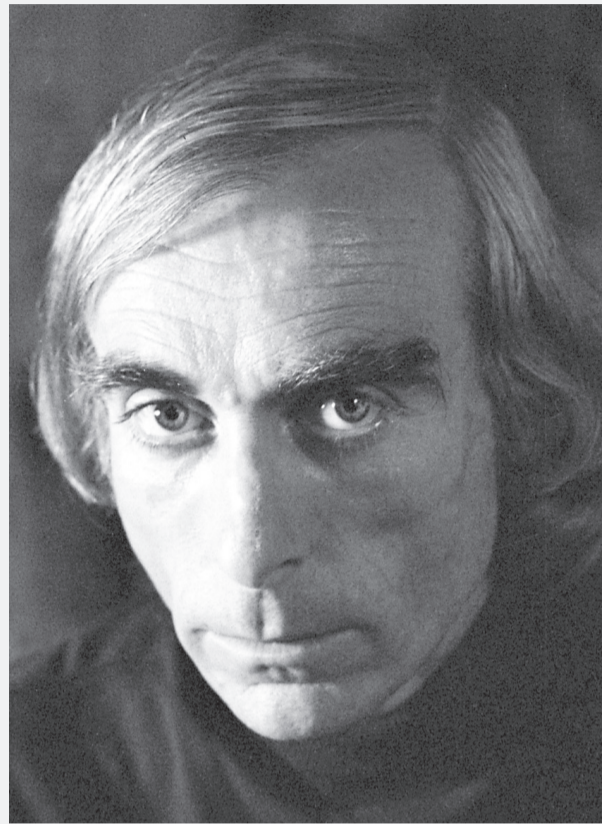
Szabó József Ódzsa (1928–2019)

Színházi rendező, Székelyhíd szülötte, városunk díszpolgára, a Nagyváradi Szigligeti Színház örökös tagja, az erdélyi magyar nyelvű színház kiemelkedő alkotóművésze. Nagyívű pályája során több, mint száz előadást rendezett, klasszikus és modern drámákat egyaránt, és különösen fontos volt számára az erdélyi, valamint az anyaországi kortárs magyar művek felfedezése és színpadraállítása.

Rendezett mind a hat erdélyi magyar színházban, nagyváradi és kolozsvári előadásai az 1960-as, '70-es években és a 80-as évek elején korszakos jelentőségűek voltak. Megújította a színészi játéktípust, és megteremtette az általa költői színháznak nevezett, különleges, az ő rendezéseire jellemző formavilágú és mondanivalójú rendezői stílust.

Az országos szakmai elismerést kivívó, és a romániai magyar közönség számára felejthetetlen élményt jelentő előadásai közül a legemlékezetesebbek: Illyés Gyula: *Kegyenc*, Bálint Tibor: *A Sánta angyalok utcája*, Makszim Gorkij: *Éjjeli menedékhely*, Tabéry Géza: *Álomhajó*, Ulrich Plenzdorf: *Az ifjú W. újabb szenvedései*, Madách Imre: *Az ember tragédiája*, Kocsis István: *A korona aranyból van*, Páskándi Géza: *A bosszúálló kapus avagy kérjük a lábat letörölni*, Sütő András: *Anyám könyvnyű álmat ígér*, Tamási Áron: *Ösvigasztalás*, Csurka István: *Deficit*.

Művészi munkája elismeréseként a nagyváradi színház 2016-ban Életműdíjjal tüntette ki.

buszt. Becenevem immár vállalom kell ország-világ előtt. És válaszolnom kell azoknak, akiket érdekel, hogyan lett egy szegény kis székelyhídi gyermekből Ódzsa.

Kereszteltek vala Józsefnek, és neveztek volt Jósának. Ica nővérem azonban – aki előttem tizen-négy hónappal jött a világra – a Jóska bonyolult mássalhangzóit sehogy sem tudta kimondani, csak a dallamos magánhangzókat dudorászta illetéknéppen: ó-a, ó-a, ó-a. Évek múltán a magánhangzók közé mássalhangzókat is illesztgetett: Ó-d-a, Ó-cs-a, Ó-gy-a. Mígnem megszületett az utolsó, a magyar fülnek legdallamosabb változat. Ekképpen lett a paraszti Jósakából Ódzsa.

Mit se mondó becenevem etimológiájánál azonban sokkal érdekesebb és meglepőbb a szó ősi jelentéstartalma. Magam is rácsodálkoztam nemegyszer:

Huszonéves szerelmi csalódásaim egyikét Marton Lilikének panasztoltam el Kolozsváron. A legszelídebb erdélyi író próbált lelket önteni belém. Nehezen ment. Egyszer csak megunt nyavalygásomat, gyengeségemet, és rám kiáltott:

– Ódzsa! Neked nincs jogod így kétségbeesni! Ha nem tudnád Ódzsa ó-szanszkrit nyelven életért jelent! Hajdani jó barátomtól, a Kelet-kutató Baktay Ervintől tudom. Vedd tudomásul, te életerő vagy! Az életerő elvisel mindent: csalódást, betegséget, halált.

Marton Lilike erélyes hangja, és a hízog hír magamhoz térített. Bamba mosollyal, büszkén emeltem az égre ó-szanszkrit fejemet.

Baghet Iskander, a Kecskeméten élő arab fotóművész nemrég megkérdezte tőlem:

– Tudod-e, barátom, hogy a te neved mit jelent arab nyelven?

– Honnan tudnám?

– Ódzsa arabul Mekkát megjárt szent ember.

Janurik Tamás, a neves nyelvtudós is elkápráztatott egyszer Kecskeméten becenevem távol-keleti jelentéstartalmaival. Perzsiában én Ódzsa névvel méltóságos hitoktató pap lennék, Japánban pedig keleti herceg. És a kedves, játékos nyelvzsonglór illetéknéppen süvegelt meg:

– Hercegem, eszerint ma ön az egyetlen szamuráj kis magyar hazánkban.

Mosolyt fakasztó, hogy egy gügyögő falusi kislány milyen fényes napkeleti névvel ajándékozta meg kis testvérét. És mekkora felelősséggel! Vannak tekintélyes férfiak, akik méltóságukon alulnak érzik játékos gyermekkori becenevüket, és eldobják, mint a sajtupapírt. Én féltve őrzöm, mint nemesember a pecsétgyűrűjét. És vigyázok, nehogy szégyent hozzak rá. Mert a név kötelez, a név végzet. Nomen est omen.

Felmenőim

Apai nagyapám, Szabó Pál hősi halált halt a doberdói harctéren. Feleségére, az érolaszi kicsi Komsa Juliannára testálta négy kiskorú gyermekét: Jósát, Imrét, Ferencet, Erzsikét.

Apám, Szabó József Székelyhíd legokosabb embere hírében állt. Ezeremester volt. Mindenhez értett: földet művelni, virágot ültetni, kosárt fonni, házat tervezni-építeni, írni-olvasni, bútort, gyermekjátékokat faragni. Azt beszéltek róla: „Mindent tud. Csak élni nem tud.”

Anyai nagyapám, Serbán László a Felvidékről vándorolt Székely-

hídra. Neve és görögkatolikus valása után ítélev román származású lehetett. De ki tudta azt az Osztrák-Magyar Monarchiában. Felesége – az Érkeserűből való nemes Borbély Ágnes – sem kérdezte tőle: „Honnan jöttél? Ki az apád?” Másra volt gondjuk: életre, munkára, családra, kilenc éhes gyermekre. Az első világháború után, amikor román katonák lepték el az ezer esztendeig szántisza magyar bihari községet, akkor ámult csak el a nagycsalád, hogy egyetlen ember van, aki tud beszélni a nyelvükön: az öreg Serbán bácsi. Serbán nagyapám anyja ugyancsak szép magyar nevű asszony volt: Zách Teodóra. Nem tudom, miért gondolom, de makacsul hiszem, hogy dédnagyanyámtól örököltük valamennyien ibolyakék szemünket.

Anyám, Serbán Ágnes a kilencgyermekes nagycsalád elsőszülött gyermeke volt. Korán megismerte a munkát. Ő segített hamar megözvegyült édesanyjának felnevelni életben maradt kistestvéreit: Lácit, Jós-kát, Jucit, Sanyit, Pistát, Margitot.

*

A 26 esztendő, dalos kedvű Szabó Jóska és a 22 esztendő, csinos, tataros Serbán Ágnes 1926-ban fogadtak egymásnak örök hűséget a székelyhídi református templomban. Egyetlen megsárgult falusi esküvői fotográfia tanúsítja esküvőjüket. A fényképen a vőlegény urasan ül a karosszékekben, és a sudár szép ifjú menyasszony csipkefátyolban, kis virágcsokorral kezében szelíden áll a vőlegény jobbán. Ezt a fotográfiát anyám ollóval kettévágta. Jelképesen. Mióta eszemet tudom, szüleim különváltan éltek. Házasságukat törvényesen csak nagysokára bontották fel, idős korukban. Magányosok maradtak egész életükben. Pedig az én szép fiatal anyámnak akadt nem egy komoly kérője,

de kikoszorozott mindenkit: a váradi kommunista cipész mestert csak úgy, mint a békéscsabai csendőrmestert. Puritán anyai elveivel nem tudta összeegyeztetni gondolatban sem, hogy gyermekeinek mostohaapjuk legyen. Szüleim zátonyra futott házasságának részleteit alig ismerem. A köztük dúló csaták csak elbeszélésekből, homályos emlékfoslányokból sejlenek fel bennem. Anyámtól hallottam egyszer, hogy az esküvő napján is úgy megharagudott apámra, hogy arany karikagyűrűjét kihajtotta az ablakon a kertbe. Megkérdeztem tőle, miért lobbant akkora haragra. De arra már nem emlékezett. És arra sem, hogy a gazos kertből előkerült-e valaha szerelmük záloga. Annyi azonban bizonyos, hogy sem anyám, sem apám nem húzott többé karikagyűrűt névtelen ujjára.

A kertbe kidobott aranygyűrű mégis kicsirázott. Három élet fakadt belőle:

1927-ben megszületett Ilona. A kislány kék szemű, fehérarany hajú, gyönyörű gyermek volt. Szerelméből jött a világra.

Egy évre Ilona után jöttem én. A suttogó családi krónika szerint jó anyám már nem is kívánt világra hozni engem. De az orvosok előtt szégyellt levetkőzni. Rábízta hát sorsát az égre. Ekként 1928-ban engem mennyei segedelemmel hozott a gólya.

1931-ben Nagyváradon megszületett Ágnes. Szüleim kibékölttek, Székelyhídról a városba költöztek. Apám kertész lett a híres váradi kertészetben. Kislányát felesége nevére keresztelte. Bár az újszülött a remény liliomszála volt, odafent másként rendelkeztek. Ágica háromhetes korában meghalt tüdőgyulladásban.

Angyallá vált kis húgom

Ágicát mindenki elfelejtette. Mint ha soha meg se született volna. Egyedül én őrzöm őt emlékeze-

temben. Ha behunyam a szemem, ma is látom angyali arcát. Pontosan emlékszem arra is, hogy az Aradi utcai fűtetlen szoba-konyhás lakásban hol állt faragott, festett bölcsője. Kis piros koporsóban temették el a váradi Olaszi temetőben. Valahol azon a firtályon, ahol Fráter Erzsébet nyugszik, kopott keresztfáján Madách Imre megbocsájtó soraival: „Könnyű ítélni a felületesnek / De mily nehéz ki a szívet kutatja”. Ágica sírját nem találtam meg soha. Valahányszor fölkerestem Madáchné sírját, Ágicának is vittem virágot egy ismeretlen behorpadt sírhantra.

Az Olaszi temetőbe ma már nem vihetek virágot se Fráter Erzsébetnek, se kicsi húgomnak. Se Dajka Margit szüleinek, akik szintén ott nyugodtak. A román szocializmus felszántotta, és bevetette szürke panelházakkal. Égbe szállt egy magyar temető. A református vallású Fráter Erzsébet földi maradványát a váradi római katolikus egyház akkori püspöke, Tempfli József mentette meg: titokban exhumáltatta, és a barátok temploma alagsorában biztosított számára vég-ső nyughelyet.

Szabó Ágica láthatatlanul lebeg immár örökkön-örökké valahol a lelkek birodalmában.

Halálához emlékeimben felejthetetlen történet társul.

Azon az őszi napon, amikor Ágica örök álomba szenderült, én egy hosszú nádszállal játszadoztam a nagy, lomos, külvárosi udvaron az Aradi utcában. Arra nem emlékszem, hogy kitől kaptam azt a nádszálat, de arra igen, hogy nagy becsben tartottam. Mert mindig azzá változott, amit játéka-

ban elképzelttem: lehetett lándzsa, nyilvessző, lobogó, lehetett pálmafa, paripa, sárkány, zsiráf, minden. Csodateremtő játékomat nem adtam volna oda senkinek, még szeretett nővéremnek se. Pedig hogy kérte tőlem egyszer! Eleredt az eső. Hiába emeltem fejem fölre esernyőnek a mindentudó nádszálat, jól megáztam. Az udvar végében laktunk. Hazaszaladtam, az ajtóban megtorpantam. Ágica bölcsője le volt terítve fehér lepedővel. Anyám a bölcső mellett ült a nővéremmel. Sírtak mindketten. Én álltam a küszöbön ázottan, kezemben a nádszállal. Szípgóva kérdeztem:

– Mért sírsz, mama?
Anyám úgy zokogott, hogy meg se hallotta kérdésemet. Magam is bögni kezdtem:
– Mért sírunk? Mért sírunk?

A nővérem nekem támadt haragosan.
– Nem látod? Meghalt Ágica! Te ölted meg azzal a bottal!

– Én?

– Igen! Te! Azzal a bottal!

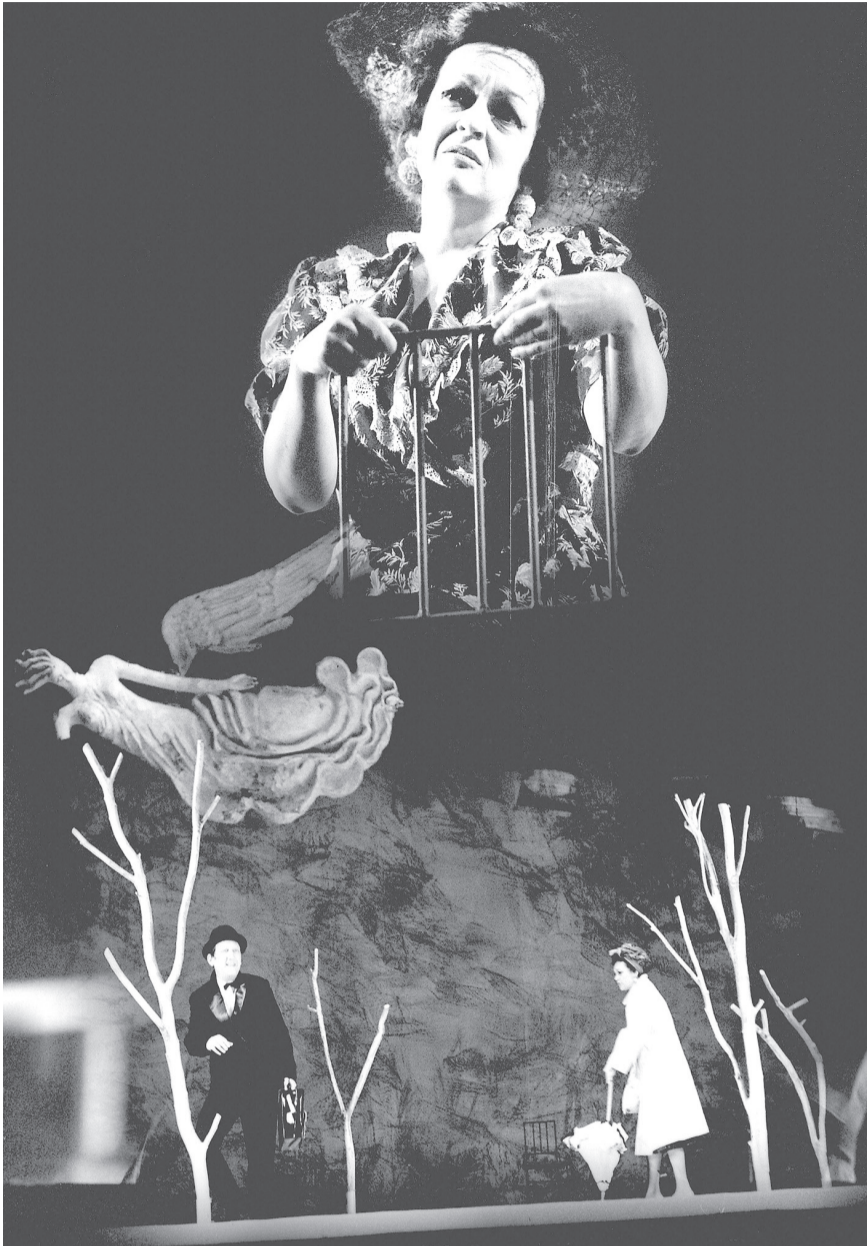
– Ezzel? Ez nem is bot! Ez nád! És azért se adom neked! Inkább öszszetöröm.

– És haragomban összetörtem gyermekkorom leggazdagabb játékát.

Régi emlék. De nem tudom elfelejteni. A nővéremnek szóba hoztam egyszer: „Emlékszel még, hogy megbántottál?” Nem emlékezett. Elfelejtette, mert neki csak játék lehetett, percnyi gyermek-bosszú, amiért nem adtam neki a nádszálat. De engem az igaztalan vád – a Káin-bélyeg – mélyen megbezett.

A mi családunkban soha többé nem esett szó Ágica haláláról.

FOTÓK: WEISS ISTVÁN/ARCHÍV

Vitályos Ildikó, Bencze Ferenc (Bálint Tibor: A sánta angyalok utcája; Kolozsvár, 1972)

– Apa! „Több dolgok vannak földön és egen, / mintsem bölcselmetek álmodni képes.”

Megadtam magam. Ági lányom két tizenéves fiú anyja. És a nők, kiváltképpen az anyák, olykor mélyebben látnak bele létünk titkaiba, mint mi, férfiak.

Az óvodámról és első fellépésemről

A harmincas évek elején Székelyhídon jártam kisiskolába. Román nyelvű óvodába. Hogy kerülhettem én román óvodába egy színmagyar községben? Ki íratott engem román óvodába? Rejtély volt számomra sokáig. Annyi bizonyos, hogy nem nagyanyám, nemes Borbély Ágnes, se édesanyám, akik egy szót sem tudtak románul. Ma már tudom, hogy a történelem íratott bennünket román óvodába. A „bal körömré írt magyar sors”, ahogy Gellért Sándor költő komám mondaná. A trianoni országcsönkítés után Székelyhíd Săcueni lett. A Főter szívében álló millenniumi emlékoszlop tetejéről eltűnt a turulmadár. Valaki hazavitte, elrejtette a padláson, vagy elásta. Megszűntek a magyar állami iskolák, óvodák. Az újkori hódítók kapzsisága íratott hát engem és kis társaimat idegen nyelvű óvodába. Új janicsárokat akartak nevelni belőlünk, hogy az ezeréves magyar kultúra emléke egy csapásra eltűnjön Erdélyből.

Jóllehet egy szót sem tudtam románul, a fiatal román óvónő engem választott ki, hogy a fejedelemségek egyesülésének nemzeti ünnepén – május 10-én – Săcueni főtéren szavaljak el egy román verset a község vezetői és a környék román falvaiból összetoborzott hazafiak előtt. A versből semmit sem értettem, de hallás után betanultam. Olvasni még nem tudtam, de az óvónőni mégis leírta nekem a szöveget, a sorokat aláhúzogatta színes ceruzával, hogy lássam a szememmel a vers formáját és zenei felépítését. Azaz, hogy mit kell hangosan, mit kell hangosabban és lehangosabban ordítani. A piros aláhúzás fortét jelölt, a sárga fortefortissimót, a kék pedig égi magasságot. A trikolór-instrukciót pontosan betartottam. Sivító szoprán hangomtól – mondják – zengett a tér, a siker frenetikus volt. Be is rekedtem utána. Ez volt életem első nyilvános fellépése. A megjelenésem is lelkesítő lehetett! A helyi fényképész az ünnep után megörökített: a fotográfián széles trikolórral átfont tógában állok kopaszon, mint egy vízfejű pretoriánus. Mellettem Ica nővérem pukedlizik bájosan fodros úri ruháskájában.

(folytatás következő lapszámunkban)

Köszönjük Weiss István fotóművész hozzájárulását a fotókompozíció közzétételéhez.

Miske László, Vándor András, Varga Vilmos (Páskándi Géza: A bosszúálló kapus avagy kérjük a lábat letörölni; Nagyvárad, 1971)

Sziasztok Pajtikák!

Végre itt a nyár! Eljött a mi napunk is. Június elseje a gyermekek napja. Ezen a napon nem kell iskolába menni. Játshatunk, szórakozhatunk egész nap. Már szüleink és nagyszüleink gyerekkorában is ünnepelték ezt a napot. Gyermeknapra jókívánságokat kértem tő-

letek ebben a hónapban. Nagyon sok rajzot kaptam. Örülök, hogy mindenki csak jó dolgokat kívánt rajzban saját magának és a világ többi gyermekének. Zelk Zoltán versével kívánok nektek vidám, felhőtlen, boldog gyermeknapot!

KÓPÉ

KÓPÉ ÜZENETE: az oldalon a hozzám beküldött gyerekrajzoknak csak egy válogatását láthatjátok, az összes beküldött alkotásokat hiánytalanul megtalálhatjátok az erhangja.ro/havilap honlapon!

HAMZA BENJÁMIN JÓZSEF (IV. E osztály)

SAMUEL CARLOS GAVRA (IV. E osztály)

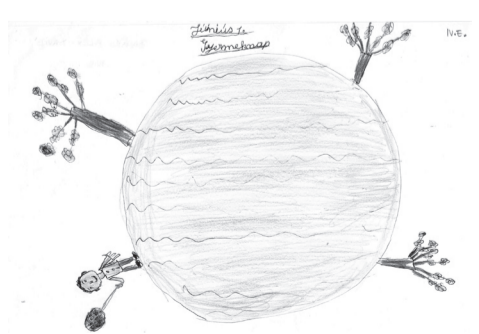
HORVÁTH VIVIEN (III. D osztály)

HAMZA JÁZMIN (III. D osztály)

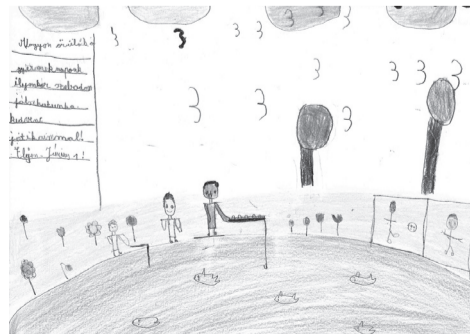
MAYA MARIA PATRONEA (előkészítő A osztály)

BALÁZS ALEX-DÁVID (IV. E osztály)

VARGA SZILVIA ENIKŐ (IV. E osztály)

BALÁZS KRISZTIÁN (IV. E osztály)

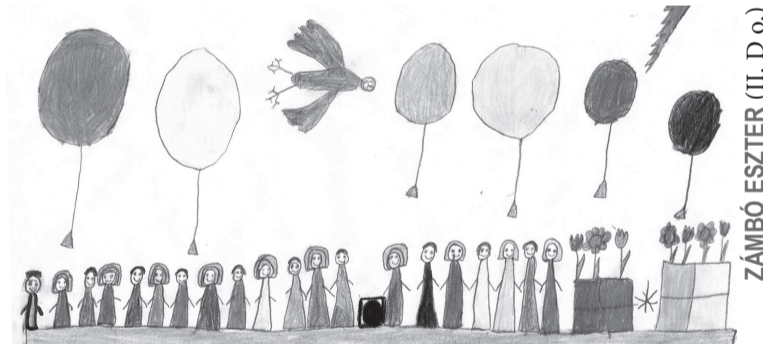
HORVÁTH JÁZMIN (III. D osztály)

HORVÁTH NATALIA REBECA (IV. E osztály)

OLÁH HANNA (előkészítő A osztály)

ZÁMBÓ ESZTER (II. D o.)

Ez aztán a vásárfia!

ZELK ZOLTÁN

Milyen szép nagy ez a tó,
megveszem, ha eladó!
Meg a nádat, meg a hegyet,
meg az esőt, meg a szelet,
szélben úszó falevelet,
fecskét, rigót, vadludakat,
megveszem a napsugarat
és a Göncöl-szekerét,
rúdját s a négy kerekét!
De ha megveszed a tavat,
esőt, szelet, madarakat,
szállni indult falevelet
meg az erdőt, meg a hegyet,
ha talán az egész eget,
ha eladják, ha megveszed,
hová viszed, hová teszed?
Hova tenném máshova,
ahol voltak, csak oda!
A tavat a medrébe,
Göncölt vissza az égre,
hegy csúcsát az ég aljára,
a nádat a tó partjára,
falevelet őszi szélnek,
ahol vannak, csak ott szépek –
És aztán az egészet
ajándékba adnám nektek!

Évszázados jubileumra készül a Töri

Megalakulásának 100. évfordulóját ünnepli idén a Székelyhídi Törekvés labdarúgócsapata. Amint tudjuk, az együttes jelenleg a Bihar megyei fociliga negyedik szériájában méreteti magát, amely a koronavírus okozta járványhelyzet miatt sajnos sem 2020 augusztusában, sem 2021 márciusában nem indult el. Erdei Imrét, a csapat menedzserét kérdeztük a jelenlegi helyzetről és az évszázados működés megünnepléséről. „Már látszik a fény az alagút végén, reményeink szerint 2021 augusztusában vagy szeptemberében elindul a negyedik liga. Már Novák Eduárd sportminiszter is bejelentette, hogy a heti tesztek alól mentesülnek azok a sportolók, akik legalább tíz napja megkapták a koronavírus elleni második védőoltásukat, ez valamennyi pénzügyi terhet levesz a csapatokról is. Lassan a szurkolók is visszatérhetnek a lelátókra, ugyebár jelenleg a nézőtér 25%-át tölthetik meg, azt is feltételekkel” – fogalmazott a csapatmenedzser.

A jubileumi ünnepséget várhatóan júliusban tartják, addig is az együttes a következő kérésrel fordul a szurkolókhoz, eligazolt és jelenlegi játékosokhoz, edzőkhöz: „Úgy döntöttünk, hogy ebből az alkalomból digitális albumot készítünk a Törekvés elmúlt száz évéről. Emiatt arra kérjük a helyi és elszármazott drukkerket, érintett feleket, hogy juttassanak el bármilyen, a csapat múltjával vagy jelenével összefüggő tárgyat, anyagot (képek, újságcikkek, videó felvételek stb.) a helyi múzeumba. Amennyiben labdával, pólóval vagy egyéb tárggyal rendelkeznek, azt is szívesen megörökítjük digitális formában. Ezekről készíthetnek online verziót a szurkolók vagy segítünk nekik helyben megörökíteni azokat egy jobb fotógép segítségével. A digitális

A bajnokságbeli mérkőzések elmaradtával kihívást jelent motiválni a játékosokat a folyamatos edzésre

album segíteni fog, hogy átörökítsük a focicsapat múltját a jövő generációi számára” – mondja a csapatvezető. Ebben a lakosság segítségére is számítanak! **Aki régi képekkel rendelkezik, az alábbi címre juttathatja el: csvulturisacueni@gmail.com.**

Mindeközben a focipálya ugyanolyan szép, mint amikor a csapat aktívan edz és játszik. Oláh Róbertet, a csapat titkárját kérdeztük, miből is áll a terepmunka. „Két nagy focipályát kell karbantartásnak, ezek nyírását rendszeresen, hetente egyszer végzem. A régi pálya kifogástalan állapotban van, alkalmas a negyedik liga mérkőzéseire. Nemcsak ezeket a területeket kell karbantartanom, hanem az ezeket övező egyéb zöld zónákat is, ami elég sok időt és energiát vesz igénybe” – fejtette ki Oláh Róbert. A megyei Progress D ligában megméretkező gyerekcsoport edzőjeként ő is reméli, hogy ősztől kezdődően minden visszatér a normál kerékvágásba, hiszen a csemeték is szeretnének fejlődni, sikereket megélni.

ANTAL NOÉMI

Játék az olvasásért

Húsvéti puzzle-olvasó versenyt szervezett a tavaszi vakáció idejére városunk könyvtárosa, Guba-Kerekes Zsuzsa. A verseny célja a kilenc darabból álló húsvéti tematikájú képlap kigyűjtése volt: a jelentkezők minden elolvasott könyv után egy kirakós darabbal lettek gazdagabbak, amellyel bővült a gyűjtemény.

A megadott jelentkezési idő alatt tizenkilenc jelentkező a puzzle-olvasó versenyre, a résztvevők két csoportra voltak osztva, a kiscsoportosok tizenkét éves korig és az ennél idősebb nagycsoportosok.

Csoportonként három-három nyertes lehetett, és akik leghamarabb kigyűjtötték a kilencdarabos kirakóst, ajándécsomagban része-

sültek, továbbá a kolozsvári Napsugár Kiadó jóvoltából egy-egy friss lapszámmal is.

Elcsüggedni azoknak sem kellett, akiknek nem sikerült bekerülniük az első három helyre, mert minden résztvevő részesült egy ajándék csokitojásban, és természetesen kigyűjthették a kép kirakós minden darabját, hogy teljes képet kapjanak emlékül.

A kis csoportosok első három helyén Oláh Kevin, Pop Regina és Rotter Emma végzett, gratulálunk nekik a nyereményükhöz. Lapzártnak végéig a nagycsoportosoknál még nem volt meg az első három helyezett.

SZYÁRTÓ JÓZSEF LÁSZLÓ

Természetismeretből jeleskednek a tanulók

A madarak téli élelmézéséről is sokat tudtak meg a diákok

Jó eredménnyel vettek részt a székelyhídi Petőfi Sándor Elméleti Líceum diákjai a Romániai Madárvédő Egyesület egyik projektjében. A Madárfajok vetélkedőjének körzeti szakaszán Góder Viktória (VI. B), Cservid Ákos és Demján Nóra (IX. B) szerepeltek sikeresen, Ákos a vetélkedő országos szakaszán is részt vett, ahol az előkelő 10. helyet szerezte meg. Iskolánk a tavalyi évben elnyerte a Természetbarát iskola címet is, amit egy az iskola nevére szóló táblával ismertek el a projektszervezők.

Ezúton is gratulálunk a természetvédelmet diákjaikkal is megszerető biológia szakos tanároknak, és a környezetükért már gyerekkorukban felelősséget vállaló diákoknak egyaránt!

„A Petőfi-liceum biológia szakos tanárai már harmadik éve vesznek részt diákjaikkal a Romániai Madárvédő Egyesületnek az adott is-

kolai tanévre meghirdetett országos projektjében – mondta el Szabó Ildikó biológia szakos tanárnő. – Öt kötelező programban kell részt venniük az iskoláknak. A székelyhídi diákok nagyon változatos feladatokat oldottak meg eddig: madáretető készítése, ragadozómadarak árnyképeinek felragasztása nagy felületű ablakokra, faültetés, virágok ültetése, a természetvédelemmel kapcsolatban álló világnapok megünneplése.” Hozzátette, áprilisban a madarak világnapjáról más szakos oktatók közreműködésével egy kiállítás és zenés műsorral emlékeztek meg. Részbe még a programnak a Föld világnapjának, a víz és az erdők hónapjának megünneplése. A programon belül került fel Székelyhídről is a szervezők weboldalára a városunkba elsőnek hazarepülő gólyapár érkezési ideje és a fészkek helye.

JAGOS HELÉN

Két diákot díjaztak a váradi rajzversenyen

Sikeresen képviselte városunkat a kis ügyes óvodás és iskolás csapat az Ovisuli Egyesület anyák napi rajzversenyén. Az egyik legtöbb like-ot kapott rajz az óvodás **Szász Miláné** volt, aki a székelyhídi református napközis óvodában Czapp Hanna

és Guba Amália óvónők csoportjához tartozik. A verseny egyik különdíját **Hamza Alex** vehette át, a Petőfi Sándor Elméleti Líceum III. B osztályos tanulója, Erdei Gabriella-Ildikó tanítónő osztályából. Nyereményeik könyvvásárlási ajándékutalvány és a

Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat megyeszékhelyi szervezetének ajándécsomagja volt, amit személyesen vehettek át a Fan Ice nagyváradi cukrászdában.

Szívből gratulálunk nyerteseinknek, és reméljük az elkövetkező alkalmak is bővelkedni fognak a székelyhídi díjazottakban.

Az anyák napi rajzverseny most rendhagyó módon zajlott a koronavírus-járvány miatt Pető Dalma egyesületi elnök irányításával, a gyermekmentő szolgálat nagyváradi szervezetének képviselőiből álló bírálóbizottság segítségével. A résztvevők csak az országunk területéről küldhették be alkotásaikat, három korosztályban (óvodások, elemi osztályos és V-VIII. osztályos iskolások). Nem csak a nagyváradi kisdiákok vettek részt a versenyen, hanem vidéki alkotások is pályázhattak. A versenyre 130 rendkívüli rajz gyűlt össze, azok egy részét online, like-vadászat segítségével bírálták el.

NÉMET ANDREA tanítónő

A különdíjat a szervező egyesület elnöke, Pető Dalma (baloldalt) adta át

Fotópályázattal hívják fel a figyelmet műemlékeink védelmére

Az *Érmellék műemlékei* elnevezésű fotópályázatot hirdetett a műemlékvédelmi világnap alkalmából a székelyhídi városi könyvtár. A június 1-jén lejárató pályázaton való részvételhez a fotóknak több technikai feltételnek kellett eleget tenniük. Fejenként összesen három fotóval lehetett pályázni, majd a beküldött munkákat egy három tagból álló szakmai zsűri bírálta el, és választotta ki azt

a tíz nyertes képet, amely egy időszakos kiállítás keretén belül a székelyhídi új színház-épület falát fogja díszíteni. A bírálóbizottság tagjai Árus Tünde képzőművész és rajztanár, Medve Ferenc operatőr és fotográfus, illetve Guba-Kerekes Zsuzsa reklámgrafikus és könyvtáros volt. A zsűritagok kiemelték, hogy a pályázat nem volt korhatárhoz kötött; a fontos motívum, hogy nyitott szemmel jár-

va megmutassuk és megőrizzük építészeti értékeinket az utókor számára. Stílusbeli elvárás szempontjából pedig mindenképpen valami egyediségre való törekvés volt, amit szívesen láttak volna, egy nem megszokott perspektívából készített kép akár színösszeállításban vagy -kompozícióban. Természetesen a tematika megköti az ember kezét, de a zsűritagok nyitottak voltak; a kép egy pil-

lanat rögzítése, és az alkotó dönti el, mit szeretne megörökíteni és átadni. Egy izgalmas lehetőség, hogy megtapasztaljuk, mások hogyan látják a körülöttünk lévő világot, mivel „a műemlék nemcsak egy tárgy, hanem szereplője is az adott helyszínnek, mi adunk neki értéket és mi adunk neki jelentést” – fogalmazták meg a bírálók.

SZ. J. L.

Kiss István tanító bácsi emlékére

Kedves tanító bácsi!

1984. szeptember 17., az első tanítási nap a felsővárosi kisiskola második osztályában. Jómagam és az osztálytársaim kíváncsian vártuk, ki lesz a tanítónénink második osztálytól negyedik osztályig, hiszen az előző tanítónéni csak első osztályban tanított minket – nyugdíjba vonult. Kíváncsian vártuk – azzal az őszinte, gyermeki kíváncsisággal, amelyik csak ilyen fiatal korban érhető tetten. És belépett Ő, Kiss Pista, a Tanító bácsi. A Tanító bácsi, akinek még az is sikerült, hogy a matematikát megszerettesse velünk. Egyszer egy, az egy, egyszer kettő, kettő, egyszer három, három... Tanító bácsinak tisztelettel jelenem: a szorzótábla kész.

Teljes életet élt, gyerekeket nevelt és most Tanító bácsi jelenti: a szorzótábla kész!

CSERVID LEVENTE tanár

Munkatársi búcsúgondolatok

Most május van. Az iskolában ilyenkor sok volt a nyílt óra. Jöttek a tanfelügyelőségtől órákat hallgatni, tanerőket értékelni. Magasabb fokozat elérése érdekében nyílt órákat is kellett tartani. Utána történt a látottak megbeszélése, elemzése.

Kedves Pista! Most azért vagyunk együtt, hogy a Te nyílt órát, életedet értékeljük pár mondatban. Te is egy magasabb fokozatra térsz, a földi létből a mennyei létbe. Közülünk ki több, ki kevesebb időt töltött Veled az iskolában. Azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, hogy jó kollégánk voltál. Segítettél bennünket szakmai kérdésekben, helyettesítettél betegség idején, és a magánéletben is lehetett Rád számítani. Nem szeretted a hangos megnyilvánulásokat, de a magad csendességében mindenről megvolt a véleményed. Sok gyereket tanítottál, neveltél Kulin György gondolatát követve: „... hiszek a jóság, a szépség és a szeretet megtisztító erejében.” Tanító bácsi, arra törekedtél, hogy ez a három dolog átélése és követése vezesse kis tanítványaidat, akik mindig emlékezni fognak Rád. Kell ennél több? Azt hi-

szem, nem. Horváth Imre szerint: „aki űrt hagy maga után, betöltötte szerepét.” Te űrt hagytál, de emléked betölti ezt az űrt.

Kíváncságot, hogy otthon temessenek el, Wass Albert megerősíti: „a világon mindig az a legszebb, ahol valamikor otthon voltunk.” Ludescher tanító bácsi és Erdei Feri már várnak Rád, galambjaid pedig ott köröznek szülőfalud felett a tavaszi napsütésben, érkezésed lesz. Mi, Székelyhid tanítói közössége, végső búcsút veszünk Tőled.

Legyen csendes pihenésed! Isten Veled!

MÁJERCSIK IDA nyugalmazott tanítónő

Gyümölcsöző oktatási barátságok

Egymillió forintos okostévével gazdagodott Székelyhid középiskolája a közelmúltban. Id. Barta Imre, a Petőfi Sándor Elméleti Líceum igazgatója kérdésünkre elmondta, hogy a Lego oktatási program kapcsán az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Iskolában találkoztak az Óbudai Egyetem képviselőivel, és az így kialakult kapcsolat egyik gyümölcse ez az okostévé. Az igazgató elmondta, hogy nem az okostévé és a hozzá tartozó felszerelések összértéke a mérvadó, hanem a magyarországi partnerszervezetek segíteni akarása, szakmai segítsége, amelyet követve, mintaként alkalmazva a Petőfi-liceum is nagy előrelépések előtt áll.

A helyi középiskola és az Óbudai Egyetem közötti kapcsolat szorosabbá fűződésének apropója az, hogy iskolánk tervei között szerepel a robotika oktatása a középiskola osztályaiban, ez pedig az Óbudai Egyetem profiljai között is szerepel. A tervek jóval túlmutatnak ezen az eszközön, hiszen egy robotikacsarnok

létesítésében gondolkodnak Székelyhídon. A csarnokban ipari robotokat helyeznek majd el a felsőoktatási intézmény hathatós segítségével, melyek célja a technológiai folyamatok gyorsítása és minőségi javítása, a diákok számára pedig ezek liceumi szintű kezelését, javítását és programozását tanítják majd meg. A leendő erdészeti szak műhelyének felszerelésében is segítséget ígért a magyarországi egyetem nagyméretű drónok formájában, amelyekkel az erdők ellenőrizhetők betegség, vadmozgás szintjén, sőt akár foltkban történő permetezésre is alkalmasak.

Az igazgató tanulságként kiemelte: jó az a városvezetés és az iskolavezetés között jó az együttműködés, hiszen ennek gyümölcse is lesz: például a legutóbbi edelényi látogatáskor a Petőfi-liceum útmutatást kapott napközi működtetési dokumentációi kapcsán is, tehát ez az együttműködés számos területen segíti a székelyhídi iskolát.

CS. L.

Adjuk tovább anyanyelvi örökségünk már óvodás kortól!

jegyzet

„Ha olyan nyelven szólsz egy emberhez, amit megért, a szavak eljutnak a fejéig. Ha az anyanyelvén, az pedig utat talál a szívéhez.”
(Nelson Mandela)

Anyanyelvünk a mi örökségünk, kincsünk és kötelességünk, hogy gyermekeinknek átadjuk ezt. Hagyományainkat, népi gyermekjátékainkat, énekeinket, mondókáinkat, népmeséinket hol is tudnák jobban elsajátítani, mint az óvodában, iskolában.

Manapság nem őrizzük már úgy népszokásainkat, mint rég. Szüleink, nagyszüleink nagyobb hangsúlyt fektettek erre. A mai rohanó világban már nem értékeljük ezeket, csak felszínesen a „trendeknek” megfelelően ünneplünk, nem figyelünk a régi szokásokra, amelyekre minket tanítottak.

Miért is jó az anyanyelvünkön tanulni az óvodában?

Az óvodának fontos szerepe van a gyermekek életében, hiszen az első pár évben sajátítható el a legtöbb készség, képesség, ami felnőttkorunkban teljesebbé ki igazán. Tehát kiemelt szerepe van az anyanyelvi nevelésben is. A 3–6 éves kor a legérzékenyebb időszaka a beszédfejlődésnek, mivel ekkor fejlődik legintenzívebben a gyermek beszéde. Manapság gyakoriak a vegyes anyanyelvű házasságok is, ezért egy magyar tannyelvű óvodában ellensúlyozható az otthoni hátrány is. A gyerekek itt egymástól is tanulhatnak, ösztönözve egymást a helyes anyanyelvhasználatra.

A kapcsolatteremtés egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció. Az óvodai élet mindennapjait áthatja a kommunikáció. Ezáltal vesszük fel a kapcsolatot egymással, számolunk be élményeinkről, tapasztalatainkról, kérjük meg valamire a másikat. A gyermekek érzelmei, értelme gazdagodnak, személyiségük formálódik az óvodai évek során.

A magyar gyermekversek, énekek felderítik, ritmusuk élénkíti vagy megnyugtatja az óvodásokat. Ezek az érzelmi hatások erkölcsi formáló erővé válnak és a szerzett élmények összekapcsolják a gyermekeket egymással. Felkészíti őket a világ birtokbavételére. De hogyan tehetné ezt meg, ha nem értik pontosan azt a nyelvet, amelyen ezek az ingerek érik őket? Hiszen anyanyelvünkön gondolkodunk, fejezzük ki érzéseinket. Ez az alapja mindennek, beleértve később az idegen nyelvek tanulását is. Először saját anyanyelvünket kell helyesen használnunk ahhoz, hogy tovább tudjuk bővíteni tudásunkat, látókörünket.

Az anyanyelv használata, fejlesztése, a magyar népszokások, ünnepek áthatják az egész óvodai életet, munkát. Itt alapozzuk meg a gyermekek személyiségét. Nekünk, felnőtteknek felelősségünk van a gyermekek tudatos fejlesztésére, érzelmi és értelmi szinten is. Ezek az élmények egy életre szólnak, ezért mindenképp azt nézzük, mi tesz jót a gyermekeknek. Amit átadunk nekik, ők is azt fogják majd átadni gyermekeiknek. Őrizzük hát meg, amit mi is kaptunk ősainktől!

NAGY ANITA

Az anyanyelv használata, fejlesztése, a magyar népszokások, ünnepek áthatják az egész óvodai életet, munkát

